

בבית המשפט העליון

בש"פ 3675/17

לפני: כבוד השופט א' שהם

המבקשת: מדינת ישראל

נגד

המשיב: פלוני

בקשה שמינית להארכת מעצר, לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996, בצירוף סעיפים 10ב ו-10ג לחוק הנוער (שפיטה), ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971

תאריך ישיבה: כ"א באייר התשע"ז (17.05.17)

בשם המבקשת: עו"ד רחל אבישר-אבלס; עו"ד יעל עצמון

בשם המשיב: עו"ד עדי קידר

החלטה

1. לפניי בקשה להארכת מעצרו של המשיב ב-45 ימים, החל מיום 13.5.2017, או עד למתן פסק דין בעניינו, בתפ"ח 932-01-16, בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד, לפי המוקדם.

כתב האישום

2. נגד המשיב, ונגד נאשם נוסף (להלן: האחד), הוגש כתב אישום הכולל 8 אישומים, במסגרתם מיוחסות למשיב, קטיף יליד 1998, עבירות שבוצעו במסגרת פעילות בארגון טרור. זאת, כחלק מהתארגנות של פעילים קיצוניים, אשר שמה לה למטרה לגרום לתבערה ביטחונית על רקע לאומני ובין דתי, ולערער את יציבותה של מדינת ישראל. במסגרת האישום הראשון, מיוחסת למשיב ולאחר חברות בארגון טרור. האישום השני עוסק ברצח בני הזוג דוואבשה ובנם התינוק, כמו גם פציעתו של בן נוסף של בני הזוג, במהלך ההצתה שבוצעה בכפר דומא. במסגרת אישום זה, מיוחסת

למשיב עבירה של קשירת קשר לביצוע פשע ממניע גזעני, נוכח מעורבותו בתכנון אירוע הרצח. בגדרם של ששת האישומים הנוספים, המפורטים בכתב האישום, מתוארות פעולות נוספות שביצע המשיב, יחד עם אחרים, במסגרת מעורבותו בארגון הטרור, אשר בגינן יוחסו למשיב העבירות הבאות: הצתה (3 עבירות); השחתת פני מקרקעין, והשחתת פני מקרקעין ממניע גזעני (4 עבירות); היזק בזדון ממניע גזעני (16 עבירות); וכן עבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, הצתה, עלבון דת ממניע גזעני, ופגיעה ברגשי דת, בשל מעורבותו של המשיב בהצתת כנסיית הדורמיציון בירושלים.

הליכים קודמים

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המדינה בקשה למעצרו של המשיב והאחר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדם. לאחר שהמשיב נתן את הסכמתו להארכת מעצרו לצורך הכנת תסקיר מעצר בעניינו, הוארך מעצרו על ידי בית המשפט המחוזי עד להחלטה אחרת. בשלב זה, מאחר שחלפו שישה חודשים ממועד הגשת כתב האישום, האריך בית משפט זה, בהחלטה מיום 10.7.2016, את מעצרו של המשיב ב-45 ימים, בהסכמתו.

4. ביום 17.7.2016, הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של המשיב עד לתום ההליכים המשפטיים בעניינו. בית המשפט קבע כי חרף היותו של המשיב קטין, הרי שמסוכנותו גבוהה, כעולה מהמעשים המיוחסים לו, ולא ניתן לאיין את מסוכנותו באמצעות שחרורו לחלופת מעצר, כפי עמדתו של שירות המבחן, במסגרת תסקיר מעצר משלים שהוגש בעניינו של המשיב. זאת, הגם שבית המשפט המחוזי נתן דעתו לתנאי המעצר הלא פשוטים, בהם מצוי המשיב, ולהשפעתם של אלו על מצבו הנפשי.

5. ערר על החלטה זו, נדון ביחד עם בקשה שנייה להארכת מעצרו של המשיב ב-45 ימים נוספים (ראו בש"פ 5859/16). ביום 7.8.2016, התקיים דיון בפני השופט א' חיות בבקשה להארכת המעצר השנייה ובערר שהגיש המשיב, ובעקבותיו הוגש, ביום 21.8.2016, תסקיר משלים מטעם שירות המבחן בעניינו של המשיב, במסגרתו ביקש שירות המבחן ארכה בת שלושה שבועות לצורך גיבוש המלצה בדבר אפשרות שחרורו של המשיב למעצר בפיקוח אלקטרוני. בהחלטה מיום 29.8.2016, נדחה עררו של המשיב על ידי בית משפט זה, ומעצרו הוארך ב-45 ימים, תוך ששירות המבחן הונחה להשלים את גיבוש המלצתו בסוגיית שחרורו של המשיב למעצר בפיקוח אלקטרוני.

6. ביום 13.9.2016, הוגש לבית המשפט המחוזי תסקיר משלים מטעם שירות המבחן, במסגרתו הומלץ כי המשיב ישוחרר למעצר בפיקוח אלקטרוני בבית סבו, בעיר בית שמש. לאחר שבית המשפט המחוזי קיים דיון נוסף בעניינו של המשיב, ואף עיין בחומר חסוי שהגישה המדינה בעניינו של המשיב, החליט בית המשפט המחוזי, כי אין אפשרות ליתן אמון במשיב, וכי קיים ספק באשר ליכולתם של חלק מהמפקחים המוצעים להפעיל עליו את סמכותם. לאור האמור, שב והורה בית המשפט המחוזי, במסגרת החלטתו מיום 26.9.2016, על מעצרו של המשיב עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

7. ביום 27.10.2016, דחה בית משפט זה ערר שהגיש המשיב על ההחלטה האמורה, ונעתר לבקשת המדינה להארכת מעצרו בפעם השלישית, ב-45 ימים נוספים (ראו בש"פ 7269/16, מפי השופט מ' מוזס). זאת, לאחר שבית המשפט נתן את דעתו למניע האידיאולוגי שעמד ברקע המעשים המיוחסים למשיב, ולכך שהמשיב הפר בעבר תנאים מגבילים שהושתו עליו. כמו כן, ניתנה הדעת לעובדה שעיקר העיכובים בניהול ההליך העיקרי נבעו מבעיות ייצוג של האחר ובקשות דחייה מטעם ההגנה.

8. מאחר שגם בתום תקופת הארכת מעצר השלישית טרם הסתיים משפטו של המשיב, הגישה המדינה לבית משפט זה בקשה רביעית להארכת מעצרו של המשיב (בש"פ 8592/16). בהחלטה מיום 22.11.2016, הורה השופט ט' ג'ובראן על הארכת מעצרו של המשיב ב-45 ימים נוספים, החל מיום 15.11.2016. בהחלטתו עמד בית המשפט, בין היתר, על חומרת העבירות המיוחסות למשיב; על אופיין ונסיבות ביצוען; ועל העובדה שהמשיב הפר בעבר צווים שיפוטיים שהוצאו נגדו, עת היה משוחרר תחת תנאים מגבילים.

9. ביום 22.12.2016, הוגשה בקשה חמישית להארכת מעצרו של המשיב ב-45 ימים נוספים, וביום 27.12.2016, התקיים דיון בבקשה זו בפניי. בהחלטתי מיום 29.12.2016, עמדתי על חומרת העבירות המיוחסות למשיב, ועל מעורבותו לכאורה בפשע הנתעב, שבא לידי ביטוי בפגוע הרצחני בכפר דומא. כמו כן, ציינתי כי משהחלה שמיעת ההוכחות בתיק, נראה כי קצב ניהול המשפט מניח את הדעת, על אף שצפויה מטבע הדברים דרך לא קצרה עד לסיומו. עוד הוספתי, כי נוכח מסוכנותו הגבוהה של המשיב, ולאור העובדה שהוא הפר תנאים מגבילים שהושתו עליו בעבר, אין מקום להורות על שחרורו לחלופת מעצר. בשולי ההחלטה, ציינתי כי ככל שיהיו

בידי המשיב טענות בדבר שינוי במצבו הנפשי, פתוחה בפניו הדרך להגיש בקשה לעיון חוזר בהחלטה על מעצרו עד לתום ההליכים.

10. ביום 19.1.2017, הגיש המשיב בקשה לעיון חוזר לבית המשפט המחוזי, הנעוצה בהתדרדרות במצבו הנפשי. במהלך דיון בבקשה, ביקש המשיב כי שירות המבחן יערוך תסקיר עדכני בעניינו, ובית המשפט המחוזי נעתר לבקשה ודחה את הדיון למטרה זו. משחלפו 45 ימים נוספים ממועד הארכת מעצרו של המשיב, וטרם שהוגש התסקיר העדכני, הוגשה לבית משפט זה בקשה שישית להארכת מעצרו של המשיב (בש"פ 1124/17). בהחלטה מיום 13.2.2017, נעתרה השופטת ד' ברק-אור לבקשה להארכת המעצר, בהסכמתו של המשיב. יצוין, כי בתסקיר מטעם שירות המבחן, אשר הוגש ביום 26.2.2017, נאמר כי לא חלה החמרה במצבו של המשיב, וכי מצבו "מוחאם לנסיבות". בדיון שהתקיים ביום 16.3.2017 ביקש המשיב, כי בית המשפט המחוזי יורה על עריכת תסקיר משלים בעניינו, ובהחלטה מיום 23.3.2017 נעתר בית המשפט לבקשה. בשלב זה, משחלפה תקופת המעצר פעם נוספת, הוגשה לבית משפט זה בקשה שביעית, מוסכמת, להארכת מעצרו של המשיב ב-45 ימים נוספים, ומעצרו הוארך בהתאם, החל מיום 30.3.2017 (ראו בש"פ 2478/17, מפי השופט מ' מזוז). ביום 20.4.2017, הוגש תסקיר משלים מטעם שירות המבחן, בו נאמר כי הצעתו של המשיב, לפיה הוא ישוחרר לחלופת מעצר בחאן מרחבעם, "אינה אפשרית ואינה מקובלת", שכן התנאים במקום אינם מאפשרים רמה סבירה של פיקוח והשגחה, הדרושים בנסיבות המקרה. ביום 23.4.2017, במהלך דיון בפני בית המשפט המחוזי נמחקה, לבקשתו של המשיב, הבקשה לעיון חוזר.

11. מכאן להליכים בתיק העיקרי. ביום 3.1.2016, הוקרא כתב האישום בפני המשיב והאחר, והדיונים נדחו מעת לעת, וזאת בין היתר, לאור בקשות ההגנה לדחייה בשל בעיות ייצוג ועתירות לגילוי ראיה חסויה. לאחר שהוחלף ייצוגו של האחר, ולאחר ביטול מספר מועדי הוכחות, נקבעו 20 מועדים חדשים לשמיעת ההוכחות, החל מיום 21.11.2016 ועד לחודש פברואר 2017. ביום 9.11.2016, דחה בית המשפט המחוזי את טענותיו המקדמיות של האחר, אליהן הצטרף המשיב, בדבר הפרדת ההליכים המשפטיים בעניינם של הנאשמים והאישומים המיוחסים להם, ובנוגע להעברת הדיון לבית המשפט המחוזי בירושלים. ביום 21.11.2016, החלה שמיעת הראיות בתיק, במסגרת משפט זוטא. עד למועד הגשת הבקשה להארכת המעצר דנן, קרי 3.5.2017, התקיימו 21 דיוני הוכחות, במהלכם נשמעו עדויותיהם של 23 עדי תביעה במסגרת

משפט הזוטא, כאשר עד התביעה האחרון במסגרת זו טרם העיד; וכן נקבעו שלושה מועדי דיון נוספים למהלך חודש מאי 2017.

הבקשה להארכת מעצר

12. ביום 3.5.2017, הגישה המדינה בקשה שמינית להארכת מעצרו של המשיב, היא הבקשה שלפניי. בגוף הבקשה, הצביעה המדינה על חומרת העבירות המיוחסות למשיב. עוד טענה המדינה, כי נשקפת מהמשיב מסוכנות רבה, כפי הנלמד מהמעשים המיוחסים לו, ומהרקע האידאולוגי שהוביל להם, כמו גם מהחלטותיו הקודמות של בית משפט זה בעניינו של המשיב. המדינה טענה בנוסף, כי במסגרת הליכים פליליים אחרים המתנהלים נגד המשיב, הוא הפר בעבר פעמיים את תנאי שחרורו, וכי הוא אף "הפר תנאי שהושט עליו במסגרת צו אלוף, אשר אסר עליו ליצור קשר עם גורמים מסוימים המפורטים בצו". לבסוף נטען, כי העיכוב במשפטם של המשיב והאחר נבע בעיקר מבקשות והליכים שונים שיזמה ההגנה, ולשיטתה של המדינה צפוי כי במהלך תקופת ההארכה הנוכחית, יסתיים שלב שמיעת העדים במשפט הזוטא.

הדיון בבקשה

13. ביום 17.5.2017, התקיים לפניי דיון בבקשה להארכת מעצרו של המשיב. באת-כוח המבקשת, עו"ד רחל אבישר-אבלס, עדכנה במעמד הדיון, כי שתיים מהשיבות שתוכננו לחודש מאי 2017 התקיימו במועדן. ואולם, ישיבה שלישית, שהיתה קבועה ליום 22.5.2017, ובמסגרתה אמור היה להעיד המשיב, נדחתה, ותחתיה נקבעו שני מועדי דיון לחודש יוני 2017. נמסר, כי ברקע לדחיית הדיון עומדת עתירת אסיר שהגיש בא-כוחו של המשיב לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד, במסגרתה התבקש בית המשפט לאפשר למשיב להיפגש עם בא-כוחו ללא הפרדה על ידי מחיצה. זאת, לאור טענת בא-כוח המשיב, לפיה מורכבותו של התיק דורשת מפגשי הכנה ממושכים עם הקטין, לקראת עדותו בבית המשפט המחוזי, שבמסגרתם תתאפשר החלפה חופשית של מסמכים בין המשיב לבא-כוחו. בית המשפט המחוזי קיבל את עתירתו של המשיב, והורה כי יתאפשר למשיב להיפגש עם בא-כוחו, ללא מחיצה, לארבע פגישות. עו"ד אבישר-אבלס מסרה בנוסף, כי "המדינה לא יכולה להשלים עם ההחלטה הזו מפאת חוסר השוויון", וכי בכוונתה של המדינה להגיש לבית משפט זה בקשת רשות ערעור על ההחלטה האמורה. עו"ד אבישר-אבלס הוסיפה עוד, כי שמיעת העדים במשפט הזוטא תסתיים בתוך תקופת ההארכה המבוקשת, וזהו "החלק הארי של ההליך".

14. בא-כוחו של המשיב, עו"ד עדי קידר, טען מנגד, כי לא ניתן לומר ש"חלקו הארי של המשפט מאחורינו", שכן למשיב מיוחסים שישה אישומים נוספים, מלבד האישום הנוגע לרצח בכפר דומא, שיהיה נחוץ לשמוע עדים לשם הוכחתם. עוד נטען, כי ישנו עד הגנה שטרם העיד במסגרת משפט הזוטא, ואף עדותו של המדובר טרם נשמעה. עו"ד קידר הוסיף וטען, כי בהחלטתי מיום 2.2.2017, במסגרת הוריתי על הארכת מעצרו של המשיב בפעם החמישית, נאמר כי ההחלטה נוגעת "לעת הזו". לדידו של עו"ד קידר, בנקודת הזמן בה אנו נמצאים כיום, קיימת הצדקה להורות על העברתו של המשיב למעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני. עוד נטען, כי המשיב נעדר עבר פלילי; כי ההפרה של הוראות השחרור, אשר המדינה טענה להן, היא ישנה; וכי המשיב סובל מפוסט טראומה.

דיון והכרעה

15. לאחר שבחנתי את הבקשה שלפניי על צרופותיה, ונתתי דעתי לטיעוני הצדדים בדיון שנערך לפניי, הגעתי לכלל מסקנה כי יש להיעתר לבקשה ולהאריך את מעצרו של המשיב, כמבוקש.

16. כידוע, הארכת מעצרו של נאשם לפי סעיף 62 לחוק המעצרים, נעשית על יסוד איזון בין הפגיעה המתמשכת בחירותו, שעה שעומדת לו חזקת החפות כל עוד לא הורשע, לבין האינטרס שבשמירה על שלום הציבור וביטחונו (בש"פ 7442/16 מדינת ישראל נ' אלחורטי (31.10.2016)); בש"פ 7994/16 מדינת ישראל נ' נפטלוביץ (31.10.2016); בש"פ 7823/12 מדינת ישראל נ' אבו עגינה (2.11.2012)). בגדרי איזון זה, על בית המשפט ליתן דעתו למגוון של שיקולים, ובכללם: משך מעצרו של הנאשם; חומרת העבירות המיוחסות לו; מידת המסוכנות של הנאשם, כפי שהיא עולה מכתב האישום ומעברו הפלילי; החשש מפני שיבוש הליכי משפט או הימלטותו מן הדין; האפשרות להשיג את תכלית המעצר באמצעות חלופה מתאימה; וכן קצב התקדמות ההליכים המשפטיים בעניינו. נקבע, בהקשר זה, כי ככל שיתמשכו הליכי משפטו של הנאשם, ייטה האיזון לעבר שחרורו לחלופת מעצר. עם זאת, יש לבחון את נסיבותיו הפרטניות של כל מקרה (בש"פ 9940/16 מדינת ישראל נ' פלוני (29.12.2016); בש"פ 5681/16 מדינת ישראל נ' מלול (22.2.2016); בש"פ 2105/14 מדינת ישראל נ' אגדה (1.4.2014)).

17. כאשר מדובר בנאשם שהוא קטין כבענייננו, הארכת המעצר מצריכה בחינה מדוקדקת וקפדנית יותר, שמא ניתן להגשים את תכליות המעצר בדרך של חלופת מעצר הולמת, אשר תאיין את מסוכנותו של הנאשם, מחד גיסא, ותצמצם את הפגיעה בחירותו, מאידך גיסא (בש"פ 2174/17 מדינת ישראל נ' פלוני (8.11.2016)); בש"פ 8619/13 מדינת ישראל נ' פלוני (8.1.2014); בש"פ 5943/12 מדינת ישראל נ' פלוני (11.9.2012)). יחד עם זאת, וכפי שנקבע, לא אחת, קטינותו של נאשם איננה מעניקה לו "חסינות" ממעצר. כאשר האינטרס שעניינו שמירה על שלומו ובטחונו של הציבור מצוי בעצימות גבוהה, ולא ניתן לאיין את מסוכנותו של הנאשם באמצעות חלופת מעצר הולמת, או כאשר התנהגותו של הנאשם מוכיחה כי אין ליתן בו אמון, יש להורות על הארכת מעצרו של הנאשם, אף אם מדובר בקטין (בש"פ 1383/16 מדינת ישראל נ' פלוני (22.2.2016)); בש"פ 8127/12 מדינת ישראל נ' פלוני (18.11.2012)).

18. בענייננו, לא ניתן להפריז בחומרת העבירות המיוחסות למשיב. ראשית, מדובר בקשירת קשר לביצוע פשע ממניע גזעני, שתוצאתו, על פי הנטען בכתב האישום, הייתה קטילתם של זוג הורים ותינוק, ופציעתו של פעוט נוסף באורח קשה. עוד מיוחסים למשיב שישה אישומים נוספים, בגין מעורבותו החוזרת ונשנית, לכאורה, בפעולות הצתה והשחתת רכוש, וזאת כחלק ממסע להגשמת אידיאולוגיה גזענית וקיצונית של ארגון טרור מסוכן. אמנם, חל עיכוב בלתי מבוטל בהליך המשפטי בעניינו של המשיב, אך עיכוב זה נבע בעיקר על רקע בקשות להחלפת ייצוג, ועתירות לגילוי ראייה חסויה, שהוגשו מטעם ההגנה. לכך התווספה עתירת אסיר, שהוגשה על ידי המשיב לבית המשפט המחוזי, כאשר המדינה צפויה להגיש בקשת רשות ערעור לבית משפט זה, על פסק הדין שניתן במסגרתה. בנסיבות אלה, חרף העיכוב שחל בניהולו של ההליך העיקרי, טרם הגיעה, לטעמי, העת להורות על שחרורו של המשיב לחלופת מעצר. זאת, שעה שהמסוכנות הנשקפת ממנו גבוהה, כעולה מהמעשים המיוחסים לו לכאורה, ובהינתן העובדה כי המשיב הפר בעבר תנאי שחרור שהושתו עליו, במסגרת הליכים קודמים. לכך יש להוסיף, כי הבקשה לעיון חוזר בהחלטה על מעצרו של המשיב עד לתום ההליכים בעניינו, אשר הוגשה לבית המשפט המחוזי, נמחקה לבקשתו של המשיב. זאת, לאחר ששירות המבחן מצא כי לא חלה החמרה במצבו הנפשי של המשיב, ובהמשך אף פסל חלופת מעצר שהוצעה על ידו. אוסיף עוד, כי דומה בעיניי כי מעת שהחל משפט ההוכחות בעניינו של המשיב, ההליך מתנהל בקצב סביר, וניתן לצפות כי בתקופת ההארכה המבוקשת תסתיים שמיעת העדויות, בגדרי משפט הזוטא. בנסיבות אלו, סבורני כי אף שחלפה תקופה ארוכה למדיי מאז מעצרו של המשיב, אין מקום, בשלב זה, להורות על שחרורו לחלופת מעצר.

19. עם זאת, אכיר תודה לבית המשפט המחוזי אם ישקול, חרף העומס הידוע והמוכר הרובץ לפתחו, להוסיף מועדי דיון במהלך חודש יוני 2017, ככל שלדעתו יש צורך בכך בכדי להשלים את פרשת הראיות בתיק העיקרי.

20. סוף דבר, דין הבקשה להתקבל. מעצרו של המשיב מוארך בזאת ב-45 ימים נוספים, החל מיום 13.5.2016, או עד למתן פסק הדין בתפ"ח 932-01-16, לפי המוקדם מביניהם.

ניתנה היום, כ"ז באייר התשע"ז (23.5.2017).

ש ו פ ט